

नव ज्ञानचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

फिल्म 'रगतिको पिरती' लाई तत्कालको लागि प्रदर्शनको लागि बाटो खुलेको छ । पाटन उच्च अदालतले यसमाथि टाउचर मुद्दामा सुनुवाइ जाई तत्काल अवतरिम आदेश दिनु नपर्ने ठहर गरेको छ । केन्द्रिय चलचित्र जीव समितिबाट जीव मेसकैकाले तत्काल अवतरिम आदेश जारी गर्नु नपर्ने अदालतको ठहर छ । सोमबार विवेकनकर्ताका तर्फबाट अधिवक्ताद्वय सुष्टि अ र लक्ष्मी तामाङले बहस गरेका थिए ।

आजको विचार...

सुरासल... (रुई पेजमा)

चन्द्रप्रसाद ढकाल

पर्यटकीय नगरी इलाममा नयाँ फिल्म हल खुलेको छ । धरान र बुटवलपछि 'फ्रेन्ड्स सिनेमा' ले इलाममा आफ्नो तेस्रो शाखा सञ्चालनमा ल्याएको हो । इलाम नगरपालिका-७ स्थित उक्त हल अतिरिक्ता पल शाह, अभिनेत्री उषा अरितीले पृष्ठभूमि एक कार्यक्रमका गरे । करिब ५ करोड ५० लाख रुपैयाँको लागानीमा निर्माण गरिएको हलमा १८८ सिट क्षमता रहेको छ । नगरपालिकाको बहुतले पाकिष्ट भवनमा सञ्चालनमा आएको यस सिनेमा हलमा विश्वस्तरीय प्रविधि प्रयोग गरिएको छ ।

□ वर्ष ३१ □ अंक २०८ □ २०८२ फागुन १८ गते बिहीबार 26 February 2025, Thursday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

जेट दुर्घटना हुदाँ पाइलटको मृत्यु

(रासस/एएफपी)

इसलामपुर, फागुन १३/टर्कीमा लडाकु जेट विमान (एफ-१६) बुधवार उडान भरेको केही समय पछि दुर्घटनाग्रस्त हुँदा पाइलटको मृत्यु भएको फिडिलिये रक्षा मन्त्रालयलाई उद्घृत गर्दै रिपोर्ट गरेको छ । बालिकेसिरबाट उडान भरेको विमानको साथ रेडियो र टर्कीकंग जानकारी प्रस्थानको लगत्तै हराएको मन्त्रालयले जनाएको छ । खोजी र उद्धार अभियान मार्फत भग्नावशेष फेला पारी पाइलटले ज्यान गुमाएको उल्लेख गर्दै दुर्घटनाको कारण दुर्घटना परीक्षण टोलीले अनुसन्धान गरेपछि निर्धारण हुनेछ, मन्त्रालयले जनाएको छ । यस अघि गत नोभेम्बरमा, अजरबैजानबाट फर्कने क्रममा छिमेकी जर्जियामा एउटा दुर्घटना भए पछि टर्कीले सी-१३० कार्गो विमानको उडान स्थगित गरेको थियो, जसमा सवार सबै २० जनाको मृत्यु भएको थियो । अमेरिकी कम्पनी लकहिड मार्टिनद्वारा निर्मित एफ-१६ विमानहरू पछिल्लो समयमा दुर्घटनाग्रस्त भएका छन् । जनवरीमा ताइवानको एफ-१६ निर्मात मिसनको क्रममा समुद्रमा दुर्घटनाग्रस्त भएको थियो । पोल्यान्डमा अगस्टमा एएर सोको रिहर्सल गर्दा एफ-१६ दुर्घटनाग्रस्त हुदाँ पनि पाइलटको मृत्यु भएको जनाइएको छ ।

नेपाली काँग्रेस पाल्पाको चुनावी संकल्प पाँच वर्षमा पाल्पाको मुहार फेर्ने

कृष्ण पोखरेल / रामचन्द्र रायमाथी पाल्पा, फागुन १३/ नेपाली काँग्रेस पाल्पाले विद्यमान राजनीतिक तथा सामाजिक चुनौतीलाई सम्बोधन गर्दै आगामी पाँच वर्षलाई पाल्पाको विकास र समृद्धिको अवधि बनाउने घोषणा गरेको छ । उसले विगतबाट प्रेरणा लिई र नयाँ पुस्ताको आवाजलाई आत्मसात गर्दै पार्टीले गुणस्तरीय शिक्षा, भ्रष्टाचार नियन्त्रण, स्वास्थ्य (जीवन बीमाको सुदृढीकरण, पर्यटन कला संस्कृति: सम्पदा संरक्षणको आधार पर्यटन विकास र स्वरोजगार, कृषि जीवन विकासको आधार समृद्धिको पूर्वाधार, भौतिक पूर्वाधार, लक्षित वर्गलाई मुख्य एजेन्डा बनाएको छ ।

बुधवार नेपाली काँग्रेसले तानसेनमा पत्रकार सम्मेलन गरी चुनावी संकल्प स्वरूप घोषणा पत्र सार्वजनिक गरेको हो । काँग्रेस पाल्पा क्षेत्र नं. २ का उम्मेदवार हिमालदत्त श्रेष्ठले आगामी पाँच वर्षलाई पाल्पाको विकास र समृद्धिको दिशामा रूपान्तरण गरी मुहार फेर्ने उद्देश्य गरेका छन् । घोषणा पत्र सार्वजनिक गर्दै उनले काँग्रेस पुरानो इतिहासको जगमा उभिएको भए पनि नयाँ सोच र संकल्पका साथ अघि बढेको बताएका छन् । उनले २००७, २०१५, २०३२ र २०५६ का आन्दोलनबाट प्रेरणा लिने गरेको उल्लेख गर्दै आजका कमजोरी स्वीकार्दै नयाँ पुस्ताको आवाज सुनेर पार्टी बढ्दैन तयार रहेको बताएका छन् । भ्रष्टाचारलाई नेपालको 'महारोग'को संज्ञा दिई थापाले यसको अन्त्य माथिबाटै शुरू हुनुपर्नेमा जोड दिएका छन् ।

काँग्रेसले शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र पूर्वाधारमा महत्वपूर्ण योजना अगाडि सारेको छ । विभुवन बडुमौली क्याम्पस र रामपुर क्याम्पसको थप स्तरोन्नति गरी पर्यटन विश्वविद्यालय, प्राविधिक विश्वविद्यालय बनाउनु सम्भाव्यताको अध्ययन गरिने, शिक्षा ऐन तत्काल जारी गर्न विशेष पहल गरिने, शिक्षालाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मैत्री बनाई व्यावसायिक र जीवन उपयोगी शिक्षा दिने वातावरणको विकास गरिने,पालिकामा कम्तीमा एक आवासीय

नमुना विद्यालय बनाइने, गुरुकुल शिक्षा, मद्रसालाई स्तरोन्नति गरी पढ्दै कमाउँदै गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिने,स्थानीय पाठ्यक्रममा पर्यटन विषयलाई समावेश गरिने, स्वास्थ्य (जीवन बीमा राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाका रूपमा अगाडि बढाउनु पहल गर्ने,पाल्पा अस्पताललाई १०० सैया र रामपुर अस्पताललाई टुमा सेन्टरको रूपमा विकसित गरिने, हरेक पालिकामा कम्तीमा १५ सैयाको अस्पताल सुरुवात गरी नि:शुल्क उपचारको व्यवस्था गरिने, बीमामा ररेरको कन्सर्टेनो प्रक्रिया हटाई जस्तोसुकै रोगको नि:शुल्क उपचारको व्यवस्था गर्ने, गर्भवती, अपाङ्गता, मुगुला रोगी, मुटु ब्यान्जर लगायतका गम्भीर प्रतिकको विचारीको लागि आर्थिक सहयोगको साथ नि:शुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने, तानसेनमा रहेको डाइलोसिस सेवालाई विस्तार गर्ने, रामपुरमा पनि सो सेवा उपलब्ध गराउने घोषणा पत्रमा उल्लेख छ ।

यसै काँग्रेसले आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको नजरमा पूर्व र पश्चिम पाल्पालाई हिल स्टेशनको रूपमा विकसित गरी पाल्पालाई पर्यटन हब बनाउनु तत्कालीन र दीर्घकालीन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गराउनु जोड दिने, रानीमहल क्षेत्रलाई जलाशययुक्त रानीताल र तालपोखरालाई समेत जलाशययुक्त ताल बनाई पाल्पाको गौरवको आयोजना बनाउनु जोड दिने,रिडी, उत्तरवाहिनी, रानीमहल, राम्दी, केलादीघाट कालीगण्डकी क्षेत्रमा जलपरिवहनको सम्भाव्यताको अध्ययन गर्ने, भगवती जवालाई राष्ट्रिय पूर्व, गाईजात्रा, रोपाई जात्रा, बैरव जात्रा, नारायण जात्रा, वाघ जात्रा, नाखे, घाट, बालन, सुलोनाच, कोडा नाच जस्ता संस्कृतिक तथा लोपोन्मुख बाजाहरूको संरक्षण गरिने,दरभार संघहालय आदिवासी जनजाति संग्रहालय, कुमाल, बोटे, दलितहरूको लागि एउटा छुट्टै ठाउँमा भिलाएर संघहालय व्यवस्थापन

गर्ने,श्रीनगर, रानीमहल, सत्यवतीताल, रम्भापानी, रामकुवा, सीताकुण्ड, सिद्धगुफा, रिभिधा लेक, कोडलेक, सुकेताल, चमेरी गुफा, हात्तिलेक, जन्तिलुङ, काउले डाँडा, लेकडाँडा, दोलीमारा, रानीवास, तातोपानी लगायतका स्थलहरू पर्यटकीय आकर्षण केन्द्र बनाइने,बर्दिर र जगती जीवजन्तुको विषयमा नयाँ कानून निर्माण गरी जसरी भएपनि आतंक बन्द गरिने,सिद्धार्थ राजमार्ग इवल डेडिकेट योजना, कालिगण्डकी रामपुर (बेलडाडा) दुइगानावेसी,पिरयाल अणखोला, रामपुर, वेलडाडा, बसटारी, रहावल, अणखोला, दोभानक मस्थान ठिमरे कमखोला, हाथोक छहरा सालफण्डी सुनुरे, दुइगाना छहरा सिद्धेश्वर मनभाग तानसे रानीमहल हाथोक देउरानी स्थला सोमादी लगायत सबै भित्री सडकहरूको मर्मत सुधार स्तरोन्नति गरी सम्भव भएसम्म बाई महिना सडक संचालन गर्न सक्ने योजना बनाउने घोषणापत्रमा उल्लेख छ ।

कार्यक्रममा नेपाली काँग्रेसका केन्द्रिय सदस्य राजेन्द्र गोपाल सिंहले युवा नेता गगन थापाको नेतृत्वमा बढाइएको कार्यसलाई देश बदन काँग्रेसका उम्मेदवार जिताउनु रक्षमा मद्दत गर्न मद्दतदातासंग अपिल गरे । पूर्व केन्द्रिय सदस्य हरि प्रसाद नेपालले २०४८ सालमा काँग्रेसले पाल्पाका ३ वटै निर्वाचन क्षेत्रमा विजय हासिल गरी शुरू गरेका युप्रे विकास निर्माण योजना अहिले सम्म अन्य पार्टीले कार्यान्वयन नगरेकोले काँग्रेस उम्मेदवारहरूलाई मत दिई विजयी बनाउनु अनुरोध गरे ।

(... बाँकी सतिपत्र पेचमा)

निर्वाचनको समयमा कर्मचारीले पाल्ना गर्नुपर्ने आचरण

-कुनै राजनीतिक दल वा उम्मेदवारको पक्ष वा विपक्षमा कुनै कार्य गर्नु/गराउनु, प्रचारप्रसारमा संलग्न हुनु वा प्रचारप्रसार गर्नु हुँदैन ।
-कुनै राजनीतिक दल वा उम्मेदवारलाई कार्यालय वा आफ्नो भवन, सवारी साधन वा अन्य सामग्री प्रयोग गर्न दिनु हुँदैन ।
-निर्वाचनलाई प्रतिकूल प्रभाव पार्ने विषयमा कृत्रिम बौद्धिकता (आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स-एआई) को प्रयोग गरी वा नगरी सामाजिक सञ्जालमा पोष्ट, रिपोस्ट, शेयर, कमेन्ट वा प्रतिकमेन्ट, लाइभ स्ट्रिमिङ, ट्याग वा मेसनलगायतका कार्य गर्नु/गराउनु हुँदैन ।
-निर्वाचन प्रयोजनका लागि सम्प्रेषण गर्नुपर्ने सूचनाबाहेक अन्य कुनै प्रकारका आफूलाई प्राप्त जानकारी कुनै राजनीतिक दल वा उम्मेदवार वा अनधिकृत व्यक्तिलाई दिनु हुँदैन ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

ट्रयाक खुलेको २६ वर्षपछि सडक कालोपत्र

बोरपाटन (बागलुङ), फागुन १३/ 'ट्रयाक' खुलेको २६ वर्षपछि ग्रामीण सडक कालोपत्र भएपछि स्थानीय खुसी भएका छन् । जिल्ला सदरमुकामसंग जोडिएको मूलपानी-तितौरी, ओडारचौर-ढोडेनी र गणेशघुम्ती-निरघाट सडक कालोपत्र भएको हो । सडक कालोपत्र भएपछि यात्रा र सामान ढुवानी गर्न सहज भएको छ । सहरी शासकीय तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रममार्फत मूलपानी-तितौरी सडकको ८.५ किलोमिटर, ओडारचौर-ढोडेनीसम्मको २.५ किमी र गणेशघुम्ती-निरघाटसम्मको १.५ किमी गरी १२.५ किमी सडक कालोपत्र गरिएको छ । विश्व बैकको रु ४८ करोड

अनुदानमा सडक निर्माण गरेको बागलुङ नगरपालिकाका प्रमुख बसन्तकुमार श्रेष्ठले जानकारी दिए । सडकले ग्रामीण जनतालाई यात्रा गर्न र स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण गर्न सहज भएको उनको भनाइ छ । बागलुङ नगरपालिकाका तीव्रदा वडामा पर्ने उक्त सडकले नागरिकको जीवनस्तर परिवर्तन ल्याउनेने प्रमुख श्रेष्ठ बताउनुभयो । उनले भने, 'ट्रयाक खुलेको धेरै समय भएको थियो, तर अहिलेसम्म कालोपत्र नहुँदा गाउँमा धुलोले स्थानीय अजित थिए, यात्रा र सामान ढुवानीमा पनि उल्टै समस्या थियो, अब कालोपत्र सडकले उनीहरूको यात्रामात्र होइन दैनिकी नै सहज बनाउने अपेक्षा लिएका छौं ।' तीन सडकले बागलुङ

नगरपालिका-१, ४ र ७ वडा जोडेको छ । सडक कालोपत्र भएपछि धुलो र हिलोबाट मुक्त भएको स्थानीय तुली सापकोटाले बताए । केही महिना अगाडिसम्म घर अगाडि गाडी गुड्दा धुलो र हिलो भन्दा कठिनै पुग्ने गरेको भन्दै अहिले कालोपत्र गरेको चिन्तक

बनेको उनको भनाइ छ । अर्को स्थानीय प्रेम विकले अब बागलुङ बजार आवातजावात गर्न निकै सहज हुने बताए । पहिले अन्धधारी र साँघो हुँदा साडे एक घण्टा लाग्ने गरेको भन्दै अब २०-२५ मिनेटमै बजार भर्न सकिने उनको भनाइ छ । -रासस

बाल बाटिका

समिक्षा

बालबालिकामाथि अत्याधिक निगरानी र नियन्त्रण किन राम्रो होइन ?

अभिभावकत्व सजिलो काम होइन। बालबालिकाको राम्रो हेरचाह गर्नैसकिए लिएर उनीहरूलाई हरेक राम्रा-नराम्रा कुरा बुझाउनेसम्म आमाबुवाका लागि गाढो काम हो। धेरै पटक बच्चाहरूले जानेर वा नजानेर गलत कदम चाल्छन् र यसले गर्दा धेरै अभिभावकको तनाव बढ्छ। यी सबै कुराहरूबाट बच्नको लागि, धेरै आमाबाबुले दिनको २४ घण्टा आफ्ना छोराछोरीमाथि नजरबन्द निगरानी राख्छन्। उनीहरू खानपानदेखि लिएर बालबालिकाको सुत्ने र झुक्नेसम्म सबै कुराको ख्याल राख्छन्। यस्तो गर्नु राम्रो कुरा हो। तर यसले छोराछोरीमा नराम्रो असर पर्छ भन्ने कुरा धेरै अभिभावकलाई थाहा नहुन सक्छ। बच्चाहरूलाई अत्यधिक निगरानी र नियन्त्रण गर्ने बानीलाई विज्ञहरूले हेलिकप्टर पेरिन्टिङ भनेका छन्। द बिलभ्र्याण्ड विलगिकले हेलिकप्टर पेरिन्टिङलाई प्रायः ओभरपेरिन्टिङ भनेर व्याख्या गरेको छ। आफ्नो बच्चाको हरेक गतिविधिसमा सधैं नजर राख्ने र उसको वरिपरि घुमिरहने अभिभावकहरू, त्यसलाई हेलिकप्टर पेरिन्टिङ भनिन्छ। अभिभावकहरूले आफ्ना छोराछोरीमाथि सधैं नजर राख्नु राम्रो हुन्छ भन्ने ठान्दा तर स्वास्थ्य विशेषज्ञ र अनुसन्धानका अनुसार अभिभावकको यो विधिबले बालबालिकाको विकासमा बाधा पुऱ्याउन सक्छ। बालबालिकाको जीवनमा अत्यधिक हस्तक्षेप र उनीहरूको हरेक गतिविधि र वार्तालापको विकासका लागि राम्रो मानिँदैन। यसका कारण बालबालिकाको छिटो विकास हुन सक्दैनन् र कहिलेकाहीँ उनीहरूको मानसिक स्वास्थ्यमा समेत

अभिभावकहरूले आफ्ना छोराछोरीमाथि सधैं नजर राख्नु राम्रो हुन्छ भन्ने ठान्छन् तर स्वास्थ्य विशेषज्ञ र अनुसन्धानका अनुसार अभिभावकको यो विधिबले बालबालिकाको विकासमा बाधा पुऱ्याउन सक्छ। बालबालिकाको जीवनमा अत्यधिक हस्तक्षेप र उनीहरूको हरेक गतिविधि र वार्तालापको विकासका लागि राम्रो मानिँदैन। यसका कारण बालबालिकाको छिटो विकास हुन सक्दैनन् र कहिलेकाहीँ उनीहरूको मानसिक स्वास्थ्यमा समेत नकारात्मक असर पर्न सक्छ। यस प्रकारको अभिभावकत्वका फाइदाहरू पनि छन्, तर यसले हानिहरू पनि निम्त्याउँछ।

नकारात्मक असर पर्न सक्छ। यस प्रकारको अभिभावकत्वका फाइदाहरू पनि छन्, तर यसले हानिहरू पनि निम्त्याउँछ। हेलिकप्टर पेरिन्टिङका कारण बच्चाबच्चा आफैँ चुनौतीहरूको सामना गर्न असमर्थ र असहज महसुस गर्दछन्। बच्चाहरूले असर गल्ती गर्छन् र तिनीहरूबाट धेरै महत्त्वपूर्ण कुराहरू सिक्छन्, तर अभिभावकत्वको यो विधिमा बच्चाहरूले गल्ती गरेर आफैँ पाठ सिक्न सक्न हुँदैनन्। उनीहरूलाई गल्ती गर्ने मौका दिइँदैन। हेलिकप्टर पेरिन्टिङका कारण बालबालिकाहरू सामाजिक व्यवहार गर्न सक्दैनन् र मानिसहरूका अगाडि हिचकिचाउँछन्। छोराछोरीले आफ्ना साथीहरूलाई आमाबाबुसँग परिचय गराउन सहज महसुस

गर्दैनन्। बच्चाहरू ठूलो हुँदै जाँदा समस्याहरू आफैँ समाधान गर्ने कला सिक्छन्, तर अति अभिभावकत्वले उनीहरूलाई यो महत्त्वपूर्ण कुरा सिक्नबाट रोक्न सक्छ। यस्ता बालबालिका आफ्ना अभिभावकलाई खुलेर केही भन्न सक्दैनन् र भित्रीभैँ निरासिसिएर बस्छन्। यसले उनीहरूको मानसिक स्वास्थ्य विग्रन्छ। हेलिकप्टर पेरिन्टिङ बालबालिकाका लागि मात्र होइन अभिभावकका लागि पनि हानिकारक छ। एक अनुसन्धानले हेलिकप्टर पेरिन्टिङले तनाव, चिन्ता र डिप्रेसन निम्त्याउन सक्छ। यस्ता अभिभावकले बालबालिकालाई मानसिक समस्यातर्फ धकेल्न सक्छन्।

-रातोपाटी डटकम

सामान्य ज्ञान

- नेपालको क्षेत्रफल कति छ ?
उत्तर: १४७३३५ बर्ग किलोमिटर
- नेपालको पूर्व-पश्चिम औसत लम्बाइ कति रहेको छ ?
उत्तर: ८८५ कि. मी.
- नेपाल एसियाको कुन भाग मा अवस्थित छ ?
उत्तर: मध्य भाग
- नेपालको सिमाना कति डिग्री अक्षांसमा फैलिएको छ ?
उत्तर: ८० डिग्री ०४ मिनेट पूर्वी देशान्तरदेखी ८८ डिग्री १२ मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म
- काजकिस्तानले आफ्नो देशको राजधानीको नाम परिवर्तन गरी के नामाकरण गरेको छ ?
उत्तर: नुर सुल्तान
- मन्डिरे मन्दिरको सहर भनेर कुन सहरलाई चिनिन्छ ?
उत्तर: काठमाडौँ
- हाल नेपालमा गरिवीको सङ्ख्या कति प्रतिशत रहेको छ ?
उत्तर: २०.२७ प्रतिशत
- बाहिर ओको, त्यही भित्र बोसो, त्यही भित्र काठको ठोसो के हो ?
उत्तर: लिची
- सति प्रयाको अन्त्य कहिले भएको थियो ?
उत्तर: वि.स १९७७
- नेपाल समुद्र सतहदेखि कति किलोमिटर टाढा रहेको छ ?
उत्तर: ११२६ किलोमिटर
- सुपारी विवाह कुन जातिमा प्रचलित छ ?
उत्तर: धिमाल
- हाल नेपालमा स्थानिय तह कति रहेको छ ?
उत्तर: ७५३
- हाल नेपालमा जातजातीको सङ्ख्या कति रहेको छ ?
उत्तर: १४२ जातजाती
- कम्प्युटरका पिता भनेर कसलाई चिनिन्छ ?
उत्तर: चार्ल्स ब्याबेज
- नेपालले विश्वको कति प्रतिशत भूभाग ओगटेको छ ?
उत्तर: ०.०३ प्रतिशत

‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ को सौन्दर्य

‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ को सौन्दर्य आफैँमा जीवन-दर्शनको ‘दरपण’ हो। मलाई लाग्छ, कुनै पनि लेखकका निम्न नयाँ सिर्जनाको जन्म सत्तागत प्राप्तिनको खुसी जित्तकै सुख र सन्तुष्टिको हुन्छ। यही मेरोसोमा मेरो मन पनि नयाँ कृति प्रकाशनको सुख अनुभूतिले भावविभोर भएको छ। यही खुसी साभार गर्न अहिले म अक्षरमार्गको माध्यमले शब्दहरूमा रूपान्तरण हुँदैछु। ‘निबन्ध’ मेरा लागि अत्यन्त प्रिय लेखन विधा हो। जीवनलाई अनुभूत गर्ने र सम्येषणको एउटा आत्मीय माध्यम ‘निबन्ध’ हो। जीवनका अनेक मोड, तह, यात्राका पदचाप, सम्बन्धका रङ, प्रकृतिका मौन भाषा र समयले दिएको चेतनालाई मैले निबन्धका हरफहरूमा उतार्ने प्रयास गरेको छु। मेरो पछिल्लो नवीनतम कृति ‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ त्यही यात्राको दस्तावेज हो। यहाँ अनुभूति ‘शब्द’ बन्छ र शब्दले फेरि जीवनलाई ‘स्पर्श’ गर्छ। ‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ मा समय र समाजका विविध पाटाहरूदेखि व्यक्तित्व र सामूहिक स्मृति, प्रेम र पीडा, खुसी र चिन्ता, सौन्दर्य र पराजय, राष्ट्र र अस्तित्व सबैलाई अनुभूतिका आँखाबाट हेर्ने प्रयत्न गरिएको छ। यहाँ समेटिएका ५७ वटा मौलिक निबन्धहरू कुनै निष्कर्ष घोषण गर्ने अभिप्रायभन्दा पनि पाठकसँगै सोच्ने, सिक्ने र महसुस गर्ने चाहनाबाट जन्मिएका हुन्। कतै स्मृतिको विहान, कतै मौनाको सौन्दर्यह कतै शब्दहरूको गोप्यता, कतै जीवनको रहस्यमय चाल। निबन्ध लेख्दा मैले ठूला दर्शनभन्दा साना अनुभूतिहरूलाई प्राथमिकता दिएको छु किनकि निबन्धी प्रायः ठूला घोषणाभन्दा साना-साना क्षणहरूले बनेको हुन्छ। निबन्धहरूमा सजिलै भेटिने साधारण क्षणहरूभित्र लुकेको असाधारण अनुभूति खोज्ने प्रयास मेरो हो। ‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ पाठक र लेखकीयको त्यही संवेदनशील संवाद हो। यहाँ शब्दहरूसँग अनुभूति बोल्छन्। यदि यी निबन्धहरूले पाठकलाई एकछिन रोकिएर आफ्नै जीवनतिर फर्केर हेर्न, सम्फनाका कुनै डोबमा डुबुल्की माने या चुपचाप मृत मुस्कृतउन प्रेरित गरे भने मैले मेरो उद्देश्य पूरा भएको ठान्छु।

‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ को यस आत्मिक यात्राले मेरो लेखनको सिलसिलालाई कतै स्मृति-दर्शना, कतै इन्द्रेणी सौन्दर्यमा, कतै चाँदनी रातमा अवतरित गराउँछन्। यी निबन्ध लेखिएका होइनन्, बाँधिएका हुन् भन्ने म ठान्छु। यहाँ शब्दहरू सजावटका लागि आएका हैनन् ती जीवनले लेखकीय मनमा आरेखन गरेका अनुभवहरूको प्रक्षेपण, मुस्कान र मौनताका साक्षी हुन्। प्रकृति र जीवनका सूक्ष्म तर गहिरा क्षणहरूलाई मैले आत्मीय ढङ्गले शब्दमा उतार्ने कोसिस गरेको छु। यो सङ्ग्रह कुनै एउटा विषयमा सीमित छैन तर जीवनकै वरिपरि घुमिरहन्छ। प्रकृतिसँग आत्मसात् भइरहन्छ। ‘मौनताको सौन्दर्य’ होस् या ‘पराजयको सौन्दर्य’ यहाँ पीडा, हार, मृत्यु र बिछोड पनि सौन्दर्यकै अर्को अनुहार बनेर आएका छन्। यसैले यो कृति पढ्दा पाठकलाई आफ्नै जिन्दगीका दृश्यहरू देखिएजस्तो हुन्छ भन्ने मेरो विश्वास छ। त्यसैले म फेरि भन्नु- ‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ को सौन्दर्य आफैँमा जीवन-दर्शनको ‘दरपण’ हो। मूलतः यही भावलाई मनन गरी मेरो मनका भावनाहरू ‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ को समग्र कृतिमा अवतरित भएका छन्। यसमा नेपाली निबन्ध साहित्यका अग्रणी व्यक्तित्व तथा वरिष्ठ समालोचक प्रा.डा. माधवप्रसाद पोखरेलको छोटो र सारपूर्ण शुभेच्छा छ। त्यसैगरी वरिष्ठ अग्रज कलाकार विजय थापाको रङ-क्यानभासले निबन्धको समष्टिगत भावलाई आवरण कलामा प्रतिबिम्बित गरिदिएको छ।

निबन्धको शैलीलाई सूक्ष्म मानिने विश्लेषण गरेको छ। जुन मेरा लागि अग्रज सर्जकको शुभाशीर्वाद पनि हो। त्यसैगरी वरिष्ठ अग्रज कलाकार विजय थापाको रङ-क्यानभासले निबन्धको समष्टिगत भावलाई आवरण कलामा प्रतिबिम्बित गरिदिएको छ। आवरणमा इन्द्रेणी रङको सौन्दर्यसँगै खुसीको बिहान सुनौलो आभामा मुस्कुराइरहेको छ। त्यहाँ जीवनको उत्साह र उत्साहका साथ आशामय जीवनको शुभारम्भ अभिव्यक्त छ। मेरा समग्र इन्द्रेणी सौन्दर्यमय भावनाको प्रतिनिधित्व आवरण कलामा अवतरित भएका छन्। ‘इन्द्रेणी सौन्दर्य’ खुसीको उत्सव, सम्फनाको उत्सव र आशाको बिहानी हो। यहाँ यही ‘बिर्सिन नसकिने मान्छे’ छन्, ‘बिर्सिँ सम्झकेका यादहरू’ छन्, ‘टनकपुरमा दुखेको मन छ’ र ‘यीटा यस्तो कालो दिन’ पनि छ। रातको चकमन शून्यता र दिनको कोलाहलमय उपस्थिति जस्तै अनुभूतिका यस्तै भाव-विम्बहरू मेरा निबन्धहरूमा अभिव्यक्त भएका छन्। यी निबन्धहरूले जीवनको सम्पूर्णता स्वीकार गर्नु नसरी छ, त्यसरी नै। मेरो लेखक मन पाठकसँगै हिँड्ने, संगै बस्ने, संगै जिन्दगीको कुरा गर्ने शैली छ। ‘हजार विनाका फुसँव’ र ‘फुसँवको दिन’ जस्ता निबन्धहरूले आजको भागदौडको जीवनमा एकछिन रोकिन सिकाउँछन्। आफैँतिर फर्किन र एकछिन टक्क रोकिन लगाउँछन्। मलाई लाग्छ- यो सङ्ग्रह पढिसकेपछि निबन्ध भनेको ठूला कुरा सोच्नु र लेख्नु होइन, जीवनलाई संवेदनशील आँखाले हेर्न सक्नु रहेछ भन्ने भाव उत्पन्न हुनुपर्छ भन्ने मेरो लेखक मनको आग्रह सन्धिय यहाँ निवेदन गर्छु। त्यसैले मेरो यो अभिप्राय पाठकसँगको प्रेमिन संवाद पनि हो। यहाँ पाठक निष्क्रिय

-साहित्यपोस्ट डटकम

